

Intention and Mitzvot of Tishrei Class 3:
Are Sinful Thoughts, Sinful?

Dr. Shana Strauch Schick

A. Tannaitic Texts: Thoughts Tied to Action

ספרא בחוקותי פרשה א עד פרק א אות ג

(ג) וכן הוא אומר זכור את יום השבת לקדשו יכול בלבך, כשהוא אומר שמור, הרי שמירת לב אמורה, הא מה אני מקיים זכור, שתהי' שונה בפיד, וכן הוא אומר זכור ואל תשכח את אשר הקצפת את ה' אלהיך במדבר, יכול בלבך, כשהוא אומר אל תשכח הרי שכיחת לב אמורה, הא מה אני מקיים זכור שתהא שונה בפיד, וכן הוא אומר זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים, יכול בלבך כשהוא אומר השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות הרי שכיחת לב אמורה, הא מה אני מקיים זכור שתהיה שונה בפיד, וכן הוא אומר זכור את אשר עשה לך עמלק, יכול בלבך, כשהוא אומר לא תשכח הרי שכיחת לב אמורה הוא מה אני מקיים זכור שתהיה שונה בפיד.

And thus it says, 'Remember the Sabbath day to sanctify it' (Exod 20:7). Could it be in your mind? When it says, 'Keep [the Sabbath day to sanctify it]' (Deut 5:11), keeping in mind is [already] stated.

Therefore, what do I do with 'Remember...' (Exod 20:17)? That it should be taught with your mouth.

And thus it says, 'Remember and do not forget how you provoked the Lord your God in the wilderness' (Deut 9:7). Could this be in your mind? When it says 'Do not forget,' forgetting of the mind is [already]

stated. Therefore, what do I do with 'remember'? That it should be taught with your mouth.

And thus it says, 'Remember what the Lord your God did to Miryam' (Deut 24:9). Could this be in your mind? When it says, 'Keep yourself against the plague of leprosy to be very diligent and to do ...' (Deut

24:8), keeping in mind is [already] stated. Therefore, what do I do with 'remember'? That it should be taught with your mouth. And thus it says, 'Remember what Amalek did to you' (Deut 25:17).

Could this be with your mind? When it says, 'Do not forget' (Deut 25:19), forgetting of the mind is [already] stated. Therefore, what do I do with 'remember'? That it should be taught with your mouth.

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי (אפשטיין-מלמד) שמות פרשת יתרו פרק כ פסוק יד

(יד). לא תחמד ולהלן הוא אומר) **דברים ה' י"ח** (לא תתאוה לחייב על תאוה בפני עצמה וחמדה בפני עצמה מניין התאוה אדם סופו לחמוד שנ' לא תתאוה ולא תחמוד: מניין חמד אדם סופו לגזול שנ') **מיכה ב' ב** (וחמדו שדות וגזולו: תאוה בלב וכן הוא אומר) **דברים י"ב כ** (כי תאוה נפשך: וחמוד במעשה וכן הוא אומר (שם ז' כ"ה) לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך

מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דבחדש פרשה ח

או אפילו חומד בדיבור, ת"ל +דברים ז כה+ לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך, מה להלן עד שעושה מעשה, אף כאן עד שעושה מעשה.

Or, perhaps even coveting through speech [might be included in the commandment], the Torah teaches, 'Do not covet the silver and gold that is on them and take [it] for yourselves' (Deut 7:25). Just as over

there it only applies once he does the deed, so too, here [in the Ten Commandments], it only applies once he does the deed.

ספרי במדבר פרשת שלח פסקא קטו

ולא תתורו אחרי לבבכם, זו מינות כענין שנאמר ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה (קהלת ז כו) ואומר והמלך ישמח באלהים וגו' (תהלים סג יב)*: ואחרי עיניכם, זו זנות כענין שנאמר ויאמר שמשון אותה קח לי כי היא ישרה בעיני (שופטים יד ג): אשר אתם זונים אחריהם, זו ע"ז כענין שנאמר ויזנו אחרי הבעלים (שם /שופטים/ ח לג).

Do not stray after your hearts' (Num 15:39): This is heresy, as it is said, 'And I find more bitter than death the woman whose heart is snares and traps and her hands are shackles' (Eccl 7:26), and it says,

'And the king will rejoice in God, everyone who swears by him will be glorified, for the mouths of all those who speak falsehood will be stopped' (Ps 63:12).

'And after your eyes' (Num 15:39): This is licentious behavior, as it is said, 'And Samson said, "Take her for me, for she pleases me"' (Judg 14:3).

'That you go astray after them' (Num 15:39): This is idolatry, as it is said, 'And they went astray after the Baal idols' (Judg 8:33).

* תהלים פרק סג פסוק יב

וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בְּאֱלֹהִים יִתְהַלֵּל כָּל־הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יִסְכֹּר פִּי דוֹבְרֵי־שָׁקֶר:

But the king shall rejoice in God; all who swear by Him shall exult, when the mouth of liars is stopped.

B. The Bavli: Sinful Thoughts

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יב עמוד ב

פרשת ציצית מפני מה קבעה?

אמר רבי יהודה בר חביבא: מפני שיש בה חמשה דברים: מצות ציצית, יציאת מצרים, עול מצות, ודעת מינים, הרהור עבירה, והרהור עבודה זרה. בשלמא הני תלת - מפרשן; עול מצות - דכתיב: וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה', ציצית - דכתיב: ועשו להם ציצית וגו', יציאת מצרים - דכתיב: אשר הוצאתי וגומר, **אלא דעת מינים, הרהור עבירה, והרהור עבודה זרה מנלן?**

- דתניא: אחרי לבבכם - זו מינות, וכן הוא אומר: אמר נבל בלבו אין אלהים, אחרי עיניכם - זה הרהור עבירה, שנאמר: ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני, אתם זונים - זה הרהור עבודה זרה, וכן הוא אומר: ויזנו אחרי הבעלים.

Why was the portion of ritual fringes established as part of the recitation of *Shema*?

Yehuda bar Ḥaviva said: The portion of ritual fringes was added because it includes five elements including the primary reason for its inclusion, the exodus from Egypt (*Melo HaRo'im*): The mitzva of ritual fringes, mention of the exodus from Egypt, the acceptance of the yoke of mitzvot, admonition against the opinions of the heretics, admonition against thoughts of the transgressions of licentiousness, and admonition against thoughts of idolatry....

As it was taught: "After your hearts" refers to following opinions of heresy that may arise in one's heart. The Gemara offers a proof, as it is stated: "The fool said in his heart: 'There is no God'; they have been corrupt, they have acted abominably; there is none who does good"

([Psalms 14:1](#)).

“After your eyes,” in this verse refers to following thoughts of transgressions of licentiousness, that a person might see and desire, as it is stated: “And Samson said to his father, ‘That one take for me, for she is upright in my eyes’” ([Judges 14:3](#)).

“You shall stray after” refers to thinking of idol worship, as it is stated: “The children of Israel again went astray after the Be’alim” ([Judges 8:33](#)).

תלמוד בבלי מסכת יומא דף כח עמוד ב - דף כט עמוד א

אמר רב נחמן: ...הרהורי עבירה קשו מעבירה, וסימניך: ריחא דבישרא.

Thoughts of transgression are worse than transgression itself, and your mnemonic is the odor of meat.

רש"י מסכת יומא דף כט עמוד א

הרהורי עבירה - תאות נשים, קשים להכחיש את בשרו יותר מגופו של מעשה.
ריחא דבישרא - המריה בשר צלי קשה לו ריח מאד, שמתאוה לו

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קסה עמוד א

אמר רב עמרם אמר רב שלש עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום הרהור עבירה ועיון תפלה ולשון הרע לשון הרע סלקא דעתך

Rav Amram says that Rav says: There are three sins from which a person is not spared each day: Having sinful thoughts, and committing sins concerning deliberation in prayer, and uttering malicious speech.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף סד עמוד א-סד עמוד ב

ויקצף משה על פקודי החיל, אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה: אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלוקלכם הראשון? אמרו לו: לא נפקד ממנו איש. אמר להן: אם כן, כפרה למה? - אמרו לו: אם מידי עבירה יצאנו - מידי הרהור לא יצאנו. מיד - ונקרב את קרבן ה'.

תנא דבי רבי ישמעאל, מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה שזנו עיניהם מן הערור

“And Moses was angry with the officers of the host, ... ([Numbers 31:14](#)); Rav Nahman said that Rabba bar Avuh said that Moses said to Israel: Perhaps you have returned to your original sinful behavior, when you sinned with the daughters of Moab and Midian at Shittim? They said to him: “Not one man of us is missing” ([Numbers 31:49](#)), we remain as wholesome in deed as we were. He said to them: If so, why do you need atonement? They said to him: If we have emerged from the grasps of actual transgression, we have not emerged from the grasps of thoughts of transgression. Immediately, they decided: “And we have brought an offering before the Lord.” The school of Rabbi Yishmael taught: For what reason did Israel in that generation require tonement? Because they nourished their eyes from nakedness

C. Good Thoughts

משנה מסכת ברכות פרק ג משנה ד

בעל קרי מהרהר בלבו ואינו מברך לא לפנייה ולא לאחרייה ועל המזון מברך לאחרייו ואינו מברך לפניו ר' יהודה אומר מברך לפנייהם ולאחרייהם:

A man who had a seminal emission should think [the *shema*] in his mind, but he does not bless before or after.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כ עמוד ב

גמרא. אמר רבינא, זאת אומרת: הרהור כדבור דמי. דאי סלקא דעתך לאו כדבור דמי, למה מהרהר? - אלא מאי הרהור כדבור דמי, יוציא בשפתיו! - כדאשכחן בסיני. ורב חסדא אמר: הרהור לאו כדבור דמי. דאי סלקא דעתך הרהור כדבור

דמי - יוציא בשפתיו! - אלא מאי - הרהור לאו כדבור דמי, למה מהרהר? - אמר רבי אלעזר: כדי שלא יהו כל העולם עוסקין בו והוא יושב ובטל. - ונגרוס בפרקא אחריןא! - אמר רב אדא בר אהבה: בדבר שהצבור עוסקין בו.

Ravina said: That is to say, from the mishna that contemplation is tantamount to speech. As if it would enter your mind that it is not tantamount to speech, then why does one who is impure because of a seminal emission contemplate?

But what are you saying, that contemplation is tantamount to speech? Then, why does he not utter the words with his lips? As we found at Mount Sinai.

And Rav Hisda said that the opposite conclusion should be drawn from the mishna: Contemplation is not tantamount to speech, as if it would enter your mind that contemplation is tantamount to speech, then one who is impure because of a seminal emission should utter *Shema* with his lips.

But what are you saying, that contemplation is not tantamount to speech? If so, why does he contemplate? Rabbi Elazar said: So that a situation will not arise where everyone is engaged in reciting *Shema* and he sits idly by.

But let him study another chapter [and not specifically *Shema* or one of the blessings? Rav Adda bar Ahava said: It is fitting that one engage in a matter in which the community is engaged.

תוספתא מסכת פאה (ליברמן) פרק א הלכה ד

מחשבה טובה המקום ברוך הוא מצרפה מחשבה רעה אין המקום מצרפה שנ' אם און ראיתי בלבי לא ישמע ה' הא מה אני מקיים שמעי הארץ (הא מה אני מקיים) הנה אנכי מביא רעה על העם הזה פרי מחשבות' אלא מחשבה שעושה פירות המקום מצרפה עם המעשה. מחשבה שאינה עושה פירות אין המקום מצרפה עם המעשה

A good intention God conjoins. A bad intention, God does not conjoin, as it is said, 'If I saw iniquity in my heart, the Lord shall not hearken' (Ps 66:18). Then what do I do with 'Hearken, O land' (Jer 6:19)? What do I do with 'Behold I am bringing evil upon this nation, the fruit of their intentions' (Jer 6:19)? Rather, an intention that produces fruit, God conjoins with the action; an intention that does not produce fruit, God does not conjoin with the deed.

D. Intention and Teshuva

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יב עמוד ב

רבה בר חיננא סבא משמיה דרב: כל העושה דבר עבירה ומתבביש בו — מוֹתְלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. שְׁנָאֵמַר: "למען תִּזְכְּרִי וְנִבְשַׁת וְלֹא יִהְיֶה לָּךְ עוֹד פִּתְחוֹן פֶּה מִפְּנֵי כְלִמְתָךְ בְּכַפְרֵי לָךְ לְכָל אֲשֶׁר עָשִׂיתָ נְאֻם ה' אֱלֹהִים".

And Rabba bar Hinnana Sava said in the name of Rav: One who commits an act of transgression and is ashamed of it, all of his transgressions are forgiven. Shame is a sign that one truly despises his transgressions and that shame has the power to atone for his actions (Rabbi Yoshiyahu Pinto), as it is stated: "In order that you remember, and be embarrassed, and never open your mouth anymore, because of your shame, when I have forgiven you for all that you have done, said the Lord, God" ([Ezekiel 16:63](#)).

תלמוד ירושלמי מסכת פאה פרק א הלכה א

תני רשב"י הרי שהיה אדם צדיק גמור כל ימיו ובאחרונה מרד איבד זה כל מה שעשה כל ימיו מה טעם [יחזקאל לג יח] ובשוב צדיק מצדקתו ועשה עול וגו' ר"ש בן לקיש אמר בתוהא על הראשונות הרי שהיה אדם רשע גמור כל ימיו ובסוף עשה תשובה הקדוש ברוך הוא מקבלו מה טעם [שם יט] ובשוב רשע מרשעתו וגו' אמר רבי יוחנן ולא עוד אלא כל העבירות שעשה הן נחשבין לו כזכויות

R. Simeon b. Yohai says, "If a man was righteous his entire life but at the end he rebelled, he loses the whole, for it is said, 'The righteousness of the righteous shall not deliver him in the day of his transgression' (Ezek. 33:12).

R. Simeon b. Laqish said, “This is one who renounces his prior good deeds.”

“And even if one is completely wicked all his life but repents at the end, he is not reproached with his wickedness, for it is said, ‘And when a wicked man turns back from his wickedness and does what is just and right, it is he who shall live by virtue of these things’ (Ezek. 33:19)” [T. Qid. 1:13-15].

Said R. Yohanan, “Not only so, but also all the transgression that he committed are deemed righteous deeds.”

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מ עמוד ב

ר"ש בן יוחי אומר: אפילו צדיק גמור כל ימיו ומרד באחרונה - איבד את הראשונות, שנאמר: צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו; ואפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה - אין מזכירים לו שוב רשעו, שנאמר: ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו. וניהוי כמחצה עונות ומחצה זכיות! אמר ריש לקיש: בתוהא על הראשונות.

Rabbi Shimon ben Yoḥai says: Even if one was completely righteous all his life and he rebelled by sinning at the end of his life, he loses his early merit, as it is stated: “The righteousness of the righteous shall not deliver him on the day of his transgression” ([Ezekiel 33:12](#)). And similarly, even if one was completely wicked all his life and repented in the end, he is no longer reminded of his wickedness, as it is stated [in the continuation of the verse]: “And as for the wickedness of the wicked, he shall not stumble over it on the day that he turns from his wickedness.”

But [this individual] should at least be like one whose acts have been half sins and half merits (why, then, is he pronounced guilty)? Reish Lakish said: one who regrets all the initial mitzvot

רש"י מסכת קידושין דף מ עמוד ב

בתוהא - מתחרט על כל הטובות שעשה.

E. Teshuva: Thoughts or Deeds in Medieval Thought:

תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד ב

היכי דמי בעל תשובה? אמר רב יהודה: כגון שבאת לידו דבר עבירה פעם ראשונה ושניה וניצל הימנה, מחוי רב יהודה: באותה אשה, באותו פרק, באותו מקום.

What are the circumstances that demonstrate that one has completely repented? Rav Yehuda said: For example, the prohibited matter came to his hand a first time and a second time, and he was saved from it, thereby proving that he has completely repented. Rav Yehuda demonstrated what he meant: If one has the opportunity to sin with the same woman he sinned with previously, at the same time and the same place

רמב"ם הלכות תשובה פרק ב הלכה א

אי זו היא תשובה גמורה, זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו ופירש ולא עשה מפני התשובה, לא מיראה ולא מכשלוך כח, כיצד הרי שבא על אשה בעבירה ולאחר זמן נתייחד עמה והוא עומד באהבתו בה ובכח גופו ובמדינה שעבר בה ופירש ולא עבר זהו בעל תשובה גמורה...

What is complete repentance? He who once more had in it in his power to repeat a violation, but separated himself therefrom, and did not do it because of repentance, not out of fear or lack of strength. For example? One who knew a woman sinfully, and after a process of time he met her again privately, and he still loving her as theretofore, and he being in a state of potency, and the meeting is in the same land where the sin was first committed, if he parted without sinning, he has attained complete repentance.

ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער א אות מט

ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא פו ב): איזהו בעל תשובה אשר תשובתו מגעת עד כסא הכבוד? כאשר נבחן ויצא נקי באותו פרק ובאותו מקום ובאותה אשה. רצה לומר, כי הזדמן החטא לידו והוא בתוקף יצרו ואונו בשרירי בטנו כעת הראשונה אשר חטא, וכבש יצרו ונמלט מעון - מיראת השם וגאון פחדו. ומי שלא הזדמן לידו כענין הזה, יוסיף בנפשו יראת השם דבר יום ביומו, ככה כל הימים. וכאשר יחליף כח היראה די כבוש בכח הזה את יצרו ומסת משלו בעוצם התאוה, הלוא בוחן לבות הוא יבין ונוצר נפשו הוא ידע, כי אם יבוא לידי נסיון ויגיע לידו כענין הראשון, יציל את נפשו מיד יצרו. והנה הוא לפני ה' במדרגה העליונה מן התשובה

And our Rabbis, may their memory be blessed, said ([Yoma 86b](#)), "Who is the penitent whose repentance reaches the Throne of Glory? When he is tested and comes out clean at the same time in the same place and with the same woman." [This is] meaning to say, when the sin avails itself to him, he is at the height of his impulse and his might is in the muscles of his belly like the first moment when he sinned; but he conquered his impulse and escaped from the iniquity due to his fear of God and the greatness of his fright. But for the one to whom it has not availed itself in this manner, he should augment his fear of God on a daily basis all of his days. And when he has reinvigorated the strength of his fear enough to conquer his impulse with this strength and his power over the power of the desire - does not the Examiner of hearts understand and the Fashioner of his soul know that if a test would come to him and it be like the first [situation], that he would save himself from his impulse? So behold that in front of God he is on the highest level of repentance.